

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності менеджмент
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування (назва магістерської програми)

на тему: **«Управління конкурентоспроможністю банків на кредитному ринку»**

Виконавець:

Студентка ЦЗВФН

Корой Карина

(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник:

___к.е.н., доцент___

Няньчук Н.

(науковий ступінь, вчене звання)

(прізвище, ім'я, по батькові)

ОДЕСА – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

В Україні на сьогодні ринок кредитних послуг характеризується зростанням ролі небанківських кредитно-фінансових установ, розширенням їх кількості, сфери послуг та активному обслуговуванню ними клієнтів при розміщенні ресурсів на конкурентних засадах. Відтак постає проблема у забезпеченні конкурентоспроможних позицій даних кредитних інститутів.

Дослідженням правових, організаційних, фінансових засад здійснення діяльності фінансово-кредитних установ займаються багато науковців. Здебільшого наукові роботи присвячені проблемам розвитку банківської системи, але зі становленням ринку фінансових послуг в Україні посилилась увага до діяльності небанківських фінансових установ. Але питанням розвитку кредитних установ, відмінних від банків, приділяється суттєво менше уваги. Між тим, останнім часом з'явилися дослідження, присвячені діяльності корпоративних форм кредитування таких як кредитні спілки, але щодо становлення і розвитку інших кредитних фінансових установ рівень наукових досліджень є недостатнім.

Небанківські фінансово-кредитні установи в Україні перебувають на початковому етапі свого становлення, їх розвиток набуває динамічного характеру, тому актуальним є дослідження нормативного регулювання їх діяльності, функцій, які вони виконують у фінансовій системі держави, та оцінці перспектив щодо конкуренції до банків.

Мета даного дослідження - розробка теоретичних положень та практичних рекомендацій до оцінки рівня конкуренції на кредитному ринку небанківських кредитних установ (крім кредитних спілок), визначенні напрямів їх діяльності.

Об'єкт дослідження – процес оцінки конкуренції на кредитному ринку.

Предмет дослідження – процес оцінки рівня конкуренції на кредитному ринку небанківських кредитних установ (крім кредитних спілок),

Завдання:

- розглянути теоретичні засади конкуренції на кредитному ринку небанківських фінансових установ;
- визначити конкурентні позиції фінансових установ на ринку кредитних послуг;
- схарактеризувати діяльність кредитних установ на ринку кредитних послуг України;
- оцінити конкурентоспроможність ломбардів на кредитному ринку небанківських фінансових установ.

Інформаційною базою є законодавчі акти й нормативні документи, аналітичні огляди, статистичні звіти міністерств і відомств України, офіційні дані Державної служби статистики України та Нацкомфінпослуг; фінансова звітність окремих ломбардів, монографічні дослідження та наукові публікації.

При дослідженні використані такі методи: статистичний метод, метод порівняння, метод таксономії.

За темою дослідження опубліковану статтю у «Молодіжному віснику», результати дослідження прийняті до впровадження в ломбард ПТ«ЛОМБАРД «БЕЗ ШТРАФІВ», ТОВ «АЛЬФАРД ІНВЕСТ» та ТОВ «АЛЬФАРД СЕРВІС». Публікації та апробація у загальному вигляді.

Наукова робота оформлена згідно вимог, визначених у Положенні про Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей.

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОНКУРЕНЦІЇ НА КРЕДИТНОМУ РИНКУ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ» розглянуто сутність Поняття кредитного ринку та його роль в ринковій структурі економіки, Нормативно-правове забезпечення регулювання кредитного ринку небанківських фінансових установ, Конкурентні позиції фінансових установ на ринку кредитних послуг

У другому розділі «АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВ НА РИНКУ КРЕДИТНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ» проаналізовано особливості та оцінка конкурентних позицій банків на кредитному ринку в Україні, зроблена оцінка конкурентоспроможності фінансових компаній на кредитному ринку небанківських фінансових установ, оцінка конкурентоспроможності ломбардів на кредитному ринку небанківських фінансових установ

У третьому розділі «МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ» запропоновано заходи, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності банківських установ. На нашу думку першочергово необхідно звернути увагу на консультативних послугах та діяльності PR-служб банків в мережі Інтернет, оскільки дані напрямки вдосконалення діяльності забезпечують позитивний імідж установ. Загалом правильна іміджева політика надає можливість підвищити вартість брэнда, сформувати атмосферу відкритості і взаєморозуміння та, в певній мірі, збільшити довіру від клієнтів до банку.

ВИСНОВКИ

У роботі наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової задачі, що виявляється в удосконаленні теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності банків. Проведена робота дала змогу сформулювати низку висновків теоретичного та науково-прикладного характеру, котрі забезпечили вирішення завдань дослідження відповідно до поставленої мети.

1. Сучасний етап розвитку вітчизняного фінансового ринку вносить низку особливостей у процес формування банківських конкурентних відносин, при цьому найсуттєвіший вплив забезпечується глобалізаційними процесами та, зокрема, підвищенням присутності іноземного банківського капіталу. Проведений аналіз виявив негативні наслідки даного процесу для вітчизняних банків, щодо яких спостерігається зниження ринкових позицій, особливо на

кредитному ринку.

3. Основою забезпечення конкурентоспроможності банку є конкурентна стратегія, результативність впровадження якої залежить від її відповідності внутрішнім характеристикам банку та умовам і потребам зовнішнього середовища. Це визначає особливості вибору банками значущої конкурентної переваги: для великих установ – це капіталоємні проекти, призначені для удосконалення якісних складових бізнес-процесів; у випадку середніх та малих – індивідуалізація діяльності.

4. Рівень впливу результатів діяльності банку на регіональному ринку на його потенційні ринкові позиції на фінансовому ринку визначається розвиненістю регіональної інфраструктури банківської установи. Визначено та обґрунтовано фактори впливу на потенціал банку до результативної конкурентної боротьби. Введено поняття “конкурентоспроможність банку на регіональному ринку”; доведено, що рушійними чинниками процесу її забезпечення є якість обслуговування клієнтів та відповідність діяльності регіональної банківської мережі стратегічній програмі, а також соціально-економічному потенціалу територіальної одиниці. Останнє сприяє підвищенню гнучкості діяльності банку по відношенню до зовнішніх умов та якості задоволення фінансових потреб суб’єктів регіону.

5. Обґрунтовано, що найсуттєвішим недоліком існуючої практики діяльності банку на регіональному ринку є низький рівень адаптації банківських процесів до соціально-економічних особливостей регіонів України. Проведений регресійний аналіз впливу основних соціально-економічних факторів на інтенсивність розвитку банківської інфраструктури у регіоні довів, що економічний рівень регіону не є вирішальним чинником та несуттєво впливає на управлінське рішення щодо формування регіональної мережі банками України. Визначальним параметром є кількісне представлення небанківських фінансових установ в області та банків-юридичних осіб.

6. З метою підвищення якості дистанційного діагностування зовнішнього середовища банку введено показник насиченості регіону банківськими інститутами, який характеризує рівень інтенсивності банківської конкуренції на

регіональному ринку. Доведено доцільність його використання для підвищення фінансової та економічної обґрунтованості рішень щодо вибору регіонального ринку для реалізації банківської діяльності; запропоновано його застосування для оцінки рівня регіональної однорідності банківського сектора.

7. Автором визначено можливі наслідки існуючої тенденції до посилення централізованості у взаємовідносинах на рівні “центральний офіс – територіальні підрозділи” та активного укрупнення регіональної інфраструктури банку. Обґрунтовано, що дані процеси, які переважно існують у великих банках та мають на меті зниження витрат, очікувано призведуть до втрат ними ринкових позицій на регіональних ринках на користь невеликих банківських установ. Тому необхідним є впровадження більш виважених підходів до управління діяльністю банку в регіонах.

8. З метою забезпечення диференційованого підходу до процесу реалізації регіональної політики банку удосконалено процес планування діяльності регіональних підрозділів банку, а саме процедуру визначення планових показників діяльності регіональних підрозділів банку на етапі тактичного планування. Обґрунтовано доцільність урахування соціально-економічного потенціалу регіону, інтенсивності банківської конкуренції на певній території та рейтингу банку на регіональному ринку. Використання запропонованого підходу забезпечує справедливий розподіл планових завдань між регіональними підрозділами банку відповідно до фінансово-економічного потенціалу території; об’єктивну порівняльну оцінку результатів структурних підрозділів банку, які функціонують у неоднорідних зовнішніх середовищах; сприяє формуванню реальних планових завдань та дозволяє попереджати появу проблемних активів. Апробація у банках підтвердила практичну значущість авторських пропозицій.

9. Розроблено та апробовано науково-методичний підхід до побудови ефективної регіональної мережі банку, який передбачає: пошук оптимальної регіональної структури окремого банку чи вибраної групи банків; прогнозування зміни сумарного прибутку банку та/або банківської системи в цілому при заданих змінах регіональної структури; оптимізацію структури банківської

системи на регіональному ринку в цілому. Результатом упровадження даного підходу є визначення оптимальної кількості регіональних структурних підрозділів банку з урахуванням їх територіального розміщення за критерієм максимізації прибутку. При цьому забезпечується можливість відстежувати прогнозу реакцію інших банків на зміну кількісних параметрів регіональної мережі досліджуваного банку. Апробація підтвердила, що даний науково-методичний підхід є інструментом попереджувальної дії щодо прийняття неефективних рішень в аспекті зміни регіональної структури банку. Його використання знижує рівень невизначеності результатів процесу розвитку регіональної мережі банку, а отже, забезпечує банк додатковими конкурентними перевагами та сприяє підвищенню його конкурентоспроможності на регіональних ринках.

Застосований метод розрахунку інтегрального показника оцінки конкурентоспроможності має практичну цінність і може застосовуватися для проведення експрес оцінювання позиціонування на ринку кредитних послуг, а також на інших ринках фінансових послуг із вибором переліку показників, які притаманні саме цим ринкам.